

ПОЛЕМІЧНИЙ РАКУРС

Недавно відбулась 11-а науково-методична конференція інституту під досить гучною назвою «Комп'ютеризація навчального процесу студентів — важливий фактор якості підготовки спеціалістів». Сама назва наштовкує на думку, що комп'ютер — великий маг, який піднесе на незрівнянну висоту якість підготовки спеціалістів. Виникає запитання: «Чи так це насправді?»

Не зважаючи на старанну підготовку конференції, участь у ній взяло дуже мало викладачів. Але навіть ті, що на початку були присутні, мало-помалу виходили і залишилися в залі чоловік п'ятдесят «стійких комп'ютерників».

без серйозного і всебічного розгляду всіх її аспектів, вона може мати згубні наслідки...».

Чому ж ми не враховуємо досвіду людей, які уже вивчали ефективність комп'ютерної техніки?

Гадаю, що все це — наслідок педагогічної неосвіченості і старих методів мислення, коли досить було оголосити, що кукурудза — цариця полів, щоб її почали сіяти від Чорного моря до Північного океану. Цей метод мислення вкорінився і в нашому вузі: «Якщо десь, хтось звернувся до вас, що «проблемний метод» і «ділові ігри» — ефективні в навчальній роботі, то, не розібравшись до пуття, ми уже кричимо: «Всім вик-

терний інтерес» — короткочасний, ігрові методи навчання призводять до психологічної деградації особистості учня: інфантильність, безволя, споживацьке ставлення до комп'ютера.

Справді, праця, тим паче розумова, — це переборювання перешкод, труднощів при активній діяльності мозку. В процесі подолання труднощів формується воля. Гра в навчання не формує волю!

Сучасний комп'ютер — не розвиває мислення. Пошук доказів змінюється пошуком програми або обчисленням, а це загрожує вихованню покоління, яке буде заражено хворобою, від якої

професійно еродований викладач, що володіє творчо всіма ТЗН, в тому числі й комп'ютером, — це основний фактор, який вирішує якість підготовки молодих спеціалістів.

У читача може виникнути думка, що автор — консерватор, що він проти комп'ютеризації в навчанні?

Ні. Я з 1960 року за комп'ютеризацію, але проти комп'ютерної наркоманії!

Я «ЗА» професійну педагогічну компетентність викладачів. На запитання: «Якою ви користувались психолого-педагогічною теорією при складанні навчальної програми?», я почув від досить кваліфікованих в

ЧИ ВСЕ МОЖЕ КОМП'ЮТЕР?

В чому ж причина? Невже викладачі не бажать до арсеналу своїх методичних засобів навчання додати «найкращий засіб»? Відоме прислів'я: «Для того, щоб взнати якість вина, не обов'язково випити його цілу бочку — досить однієї скляночки!».

Мабуть, і в нашому випадку високоосвічені люди вузу «кнюхом» відчували, що недоцільно дарма тратити свій час. І... це правильно!

Якби наш інститут навіть мав можливість забезпечити персональними комп'ютерами всіх студентів, то ефективність навчання від цього все одно б не підвищилась. І це не голослівне твердження.

1980 р. у Франції почалась реалізація плану «Інформатика для всіх», яка передбачала впровадження ЕОМ у навчальний процес. На це було виділено 2 мільярди франків, за рахунок яких закупили для шкіл 120000 мікрокомп'ютерів, навчили користуватися ними 110 тисяч вчителів, склали 700 навчальних програм. Комп'ютерами було забезпечено 80% всіх коледжів і ліцеїв. Почався безпрецедентний навчальний експеримент, який проводився протягом чотирьох років. І чим же все скінчилось?

«Інформатика в школі — безглуздя! Мова комп'ютерів перетворює дітей у дебілів. Було б в 100 разів краще, або їх навчили досконало французької мови або математики і вони могли керувати машиною, а не бути її рабами». (З книги Бруно Луссато «Виклик інформатики?»). До речі, ця книга опублікована у нас, прочитайте!

Втім, можливо, що це тільки особиста думка зикладача школи мистецтв і ремесел Бруно Луссато? Але ось що пише, узагальнюючи результати експерименту, асоціація суспільного навчання і інформатики: «Ніщо не доводить, що введення інформатики являє собою безсумнівний прогрес. Прийнята

ладачам, з усіх навчальних дисциплін, при всіх формах навчання застосовувати «проблемні методи навчання» та «ділові ігри!» Принцип: «Всі, як один, робіть так і тільки так...» шкідливий в будь-якій справі, а в педагогічній — тим паче!

Ще В. І. Ленін писав... «створити такий рецепт або таке загальне правило... яке б знадобилося на всі випадки життя, є безглуздям. Потрібно мати голову на плечах, щоб у кожному окремому випадку вміти розібратися». Ніякі методичні рекомендації недостатньо без експериментальної науково-обгрунтованої їх перевірки, вказання умов і меж застосування.

В чому ж причини низької якості навчання за допомогою комп'ютерів?

Сучасний комп'ютер — це технічний пристрій і інструмент, який лише прискорює виконання логіко-математичних перетворень моделей, закладених людиною. Чи буде одержано бажаний результат, залежить від якості складеної людиною навчальної програми. Створити ж програму, ефективну для всіх студентів — НЕМОЖЛИВО. Це суперечить закону ПРИРОДИ — закону необхідної і достатньої різноманітності.

Сучасний комп'ютер — не може забезпечити індивідуальне навчання в «масовому порядку», оскільки не здатний рефлексувати, як це робить досвідчений вчитель-репетитор.

Навчання за допомогою комп'ютера ведеться на «дебільній» мові Алочки Людожерки! «Суха мова» комп'ютера неспроможна викликати інтерес до навчальної роботи. Досвід французьких вчених показує, що, учні, які навчалися за допомогою комп'ютерів, твердили: «Ну, пограєшся кілька хвилин з комп'ютером, а потім думаєш: чим би зайнятися?». Всіма психологами світу досліджено, що «комп'ю-

тер» страждають багато програмістів. Сучасний програміст, а їх зараз в СРСР 300 000, міркує приблизно так: «Ви хочете одержати такий то результат... зверніться до програми такої-то... Як-що вас вона не влаштує, то використайте програму таку-то... і т. д.». Така логіка комп'ютера! За цих умов людський мозок може втратити здатність до аналізу, синтезу, узагальнення, конкретного розгляду реальних об'єктів мислення. Творче мислення не буде розвиватися! Людина перетвориться в сортувальний механізм! Мозок людини формується на тих «харчах», що йому ми даємо. Якщо ці «харчі» складаються з «сухої» мови комп'ютера, то формування творчих здібностей людини буде загальмоване і результати виховання будуть неоправдані.

Дехто з активних «новаторів» твердить: «Комп'ютер дає можливість студенту робити відкриття». Ще ні один неук за допомогою комп'ютера не зробив відкриття! Він може полегшити відкриття тільки тій людині, яка засвоїла фундаментальні закономірності своєї професійної діяльності, вміє їх використовувати для розв'язання конкретних професійних завдань. Такій людині комп'ютер — найкращий помічник, оскільки він може взяти на себе всю чорнову роботу: розрахунки, пошук необхідної інформації з банку знань, перегляд всіх можливих комбінацій, вибір засобів дій за заданим критерієм, написання, редагування, систематизація інформації та інш. А це — досить кропітка робота, яка у творчого працівника займає 80—90% часу.

З вищесказаного можна зробити висновок, що комп'ютер — допоміжний, технічний засіб в навчальному процесі, подібно до слайдів, кіно, але з далеко більшими технічними можливостями і областю використання.

Педагогічно освічений,

науковому відношенні викладачів таку відповідь: «Ніяких психолого-педагогічних теорій немає! Ми алгоритмуємо і програмуємо матеріал і тільки! Ніяка психолого-педагогічна теорія нам не потрібна! Он вашу педагогічну Академію Наук розігнали і правильно зробили!».

Така відповідь свідчить про професійну педагогічну, м'яко висловлюючись, некомпетентність!

Справді, навіть слюсар, що хоче зробити якусь деталь, вивчає властивості матеріалу, з якого вона буде виготовлена і в залежності від цих властивостей підбирає інструмент, обладнання, технологічний процес. А викладач, не знаючи психологічних особливостей студентів, рівня їхнього розвитку — алгоритмує і програмує! Чи можна таким шляхом досягти ефективності в навчальному процесі?

Мабуть, ні! Відносно «розгону Академії педнауки», то, як і скрізь, від низьких до високих рангів, є люди професійно компетентні і професійно некомпетентні. Однак безглуздо твердити, що в педагогіці всі академіки і професори — дармоїди.

Якщо ми хочемо реалізувати перебудову в інституті і досягти високої якості підготовки молодих спеціалістів, то необхідно всім викладачам підвищувати свою психолого-педагогічну кваліфікацію; вести психолого-педагогічні дослідження по виявленню дидактичної ефективності методів і засобів навчання. Для цього на всіх кафедрах слід організувати групи дослідників педагогічних операцій (ГДПО), робота яких цінувалася б так, як і науково-технічна.

Якщо читачів цікавить проблема: «Які функції комп'ютера в навчальному процесі?», то, за бажанням, відповідь можна одержати через газету.

В. ЧИЖИК,
доцент, кандидат педагогічних наук.

МУЖНІСТЬ

Там, у Сатанові над Збручем — місця просто чарівні: річка, стави, гаї і гайочки, а ще вода — знаменита, збручанська, що не в пляшках, а прямо з джерела, чиста, як сльоза, смачна і здорова. Сім'я інженера Нікітіна приїздить сюди кожного літа. Без путівок і санаторних карток. Беруть з собою намета, посуд, продукти, ловлять рибу, збирають гриби, купують овочі і фрукти в тутешніх дядьків і тіток.

Немає в Сатанові звичного курортного товариства, що групується в компанії. Хіба що поряд, метрів за сто—двісті, розібе намета ще який-небудь любитель тиші і природи.

У них теж був сусіда — інженер з Києва. Призвуча його не знали. Просто дядя Женья — мовчкватий, стриманий чоловік.

Того дня погода стояла як на замовлення. Голубе небо, високе сонце, ніде й хмарини. Громом серед ясного дня впав дитячий крик:

— Ой, Петя втопився! Несамовито лементували і бігали дівчатка на греблі.

Той, хто хотів продемонструвати перед нами свою хвацьку владу, народився все-таки в родині — дядя Женья який миті устиг побачити бульки на тому місці, де його покинули сили.

Київський інженер стрибнув у воду без роздумів, пірнув кілька разів і знайшов хлопчину на глибині двох з лишком метрів. Виштовхати на гору то виштовхав, але скоцюрбленого, не рухомого важко було утримати на воді, а тим більше правити до берега.

В. ІВЧЕНКО.

КУТОЧОК АВТОІНСПЕКТОРА

ЯКЩО КРАДУТЬ МАШИНИ

Не секрет, що, заліснений без догляду автомобіль, викликає гострий неспокій і позбавляє сну деяких любителів збагатитися за чужий рахунок. Прикладів маємо більше, ніж достатньо.

Скажімо, минулого року громадянин Циганчук П. І. залишив коло хати свого ВАЗ-2101 за номером 04-30 ВІУ і тільки його й бачив. Довгенько довелось працівникам ДАІ поламати голову і попоїздити по всіх-усюдах, поки знайшли злодія. А він виявився персональний, прямо-таки хатний — машину викрав рідний син Олександр.

А ось приклад з політехнічного інституту. Торік 20 грудня викладач В. Д. Казмірчук, не вилучивши протигннного пристрою, залишив машину під будинком. Троє «веселих і винахідливих» Келецька (завод «Кристаль»), вул. Пирогова (біля комісійного магазину) шастя». Затримали їх уже аж в Комсомольському під Козятином.

Добре, коли машина врешті-решт вертається додому, але буває, що й не вертається або ж вертається розбарахлена,

У цей час прибіг Юрій Нікітін, кинувся на поміч дяді Женья і вдвох вони виволокли хлопця з води. Він був чорносиний, без дихання і пульсу. Але йому повезло ще й у тому, що рятівники трапились досвідчені — знали, що робити за такої «оказії», як дихательним ротом у рот, як покласти намета, посуд, продукти, ловлять рибу, збирають гриби, купують овочі і фрукти в тутешніх дядьків і тіток.

Серце вони йому запустили через кілька хвилин — ледь вловимий пульс озвучився під руками Юрія Нікітіна.

Тим часом, проїздив на мотоциклі якийсь хлопчина, побачив біду і помчав у Сатанів за «Швидкою допомогою».

Яка, на щастя, теж не забарилась. Петя Ковальчук прийшов до повної свідомості аж через шість годин. Отже, аби його витягли з води лише на декілька секунд пізніше або не вміли подати першої розумної допомоги на березі — хлопця вже не було б. А тепер, щасливий, навчається у Славуті Хмельницької області в десятичному класі. Так може поводити тільки один раз у житті.

Батьки не забули синових рятівників, 22 лютого інженерів кафедри ТАМ Юрію Григоровичу Нікітіну, теж, до речі, батькові двох дітей, вручено медаль «За спасення утопаючих».

Вітаючи Юрія Григоровича з нагородою, бажано йому й надалі бути таким же безкорисливо-мужним. Щастя і здоров'я вашим дітям, Юрію Григоровичу!

В. ІВЧЕНКО.

В. ПЕТРИШИН,
старший лейтенант, державтоінспектор Ленінського РВВС

Редактор **І. ВОЛОШЕНЮК.**